

اداره کل آموزش و پرورش استان خوزستان
اداره آموزش و پرورش منطقه دزفول
دبیرستان غیردولتی حجاب

مهر آموزشگاه	رشته:	پایه:	درس:	سوالات ارزشیابی نوبت اول
	مدت آزمون:	تاریخ آزمون:	روز آزمون:	شامل ..... سوال در ..... صفحه
	نام دبیر:	نام پدر:	نام خانوادگی:	نام:

نمره	سؤالات	ردیف
۰/۷۵	تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی (۴ نمره) ۱- جاهای خالی را با واژگان مناسب پر کنید. الف) تحوّل روحی و معنوی ..... آغازی برای دگرگونی عمیق در شعر فارسی شد. ب) شعر در سبک خراسانی ..... است. پ) منطقه رواج فارسی ..... ، نخست در مشرق و شمال شرقی ایران بود. ۲- واژه‌های مناسب را انتخاب کنید. الف) ویژگی اصلی نثر (فنی / موزون) به کارگیری سجع است. ب) به شیوه بیان هر نویسنده یا شاعر (سبک شعر / سبک شخصی) می‌گویند. ۳- سبک چه دوره‌ای، معروف به سبک «بینابین» است؟ چرا؟ ۴- مفاهیم را به داده‌های مناسب ربط دهید.	
۰/۵		
۰/۷۵		
۰/۷۵		
۰/۵		
۰/۲۵		
۰/۵		
۱		
۱		
۰/۲۵		

الف) استفاده از آرایه‌های ادبی، در حدّ اعتدال و طبیعی	از ویژگی‌های فکری شعر سبک عراقی
ب) رواج حسّ دینی	از ویژگی‌های ادبی شعر سبک خراسانی
پ) حذف افعال به قرینه	از ویژگی‌های نثر سبک عراقی

مسئله ای از مکارم تو شده در جهان خبر
 افکنده از سیاست تو آسمان سپر

۱/۵

۱۰- با توجه به بیت زیر، جدول را کامل کنید.

کودکی هایم اتافی ساده بود قصه‌ای دور اجاقی ساده بود

ردیف	واژه‌های قافیه	حروف اصلی قافیه	حرف الحاقی	قاعده

۱۱- درستی و نادرستی عبارت‌های زیر را مشخص کنید.

الف) واحد وزن در شعر فارسی و در بسیاری از زبان‌های دیگر بیت است. درست نادرست

ب) شاعر برای انتقال عاطفه خود به دیگران از وزن کمک می‌گیرد. درست نادرست

پ) به کلمه یا کلماتی که بعد از واژه قافیه، عیناً تکرار شود، ردیف می‌گویند. درست نادرست

۱/۵

۱۲- خط عروزی بیت زیر را بنویسید. سپس مرز هجاها را مشخص کنید و زیر هر هجا علامت آن را بگذارید.

دل زنده می‌شود به امید وفای یار جان رقص می‌کند به سماع کمال دوست

۰/۷۵

زیبایی‌شناسی (۶ نمره)

۱۳- بیت زیر، دارای آرایه موازنه است یا ترصیع؟ دلیل خود را بنویسید.

ما ز بالا بیایم و بالا می‌رویم ما ز دریا بیایم و دریا می‌رویم

۱۴- بیت‌های زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید:

بیت کسی با او نه و او با همه کس نماند هیچ کس او ماند و بس اول:

بیت سعدی از پرده عشاق چه خوش می‌گوید ترک من پرده برانداز که هندوی توام دوم:

۱/۵

الف) در بیت اول و دوم، جناس‌ها را بیابید و نوع هر یک را بنویسید.

ب) ارزش موسیقایی «جناس» موجود در میان کدام بیت بیشتر است؟

۱۵- سجع را در نوشته زیر بیابید و نوع آن را بنویسید.

«پارسایی را دیدم به محبت شخصی گرفتار، نه طاقت صبر و نه یارای گفتار.»

۰/۵

۱۶- آرایه «اشتقاق» در نوشته زیر، بین چه واژه‌هایی است؟

«حکیمی که با جهل درافتد، باید که توقع عزت ندارد و اگر جاهلی به زبان آوری بر حکیمی غالب آید، عجب نیست که سنگی است که گوهر همی شکند.»

۱

۱۷- در هر یک از موارد گروه «الف» شرح و توضیح کدام واژه در گروه «ب» آمده است؟ (توجه: در قسمت «ب» دو مورد اضافی است.)

الف	ب
الف) ناهمسانی واژه‌ها در تعداد واج	سجع متوازی
ب) یکسانی دو واژه در واج یا واج‌های پایانی و وزن یا هر دوی آنها	جناس ناهمسان افزایشی موازنه
پ) تکرار یک واج صامت یا مصوت در سخن	جناس ناهمسان اختلافی واج‌آرایی
ت) تقابل سجع‌های متوازن یا متوازی در دو یا چند جمله	سجع

۰/۵

۱۸- واژه‌آرایی و واج‌آرایی را در بیت زیر بیابید.

زلف او دام است و خالش دانه آن دام و من بر امید دانه‌ای افتاده‌ام در دام دوست

۰/۵

۱۹- دو واژه بنویسید که با کلمه «سیب» سجع «مطرف» داشته باشد.

نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)

۲۰- اشعار زیر را از نظر کاربرد قافیه، کوتاهی و بلندی مصراع‌ها و تأثیر آن بر وزن شعر مقایسه کنید.

۱

الف) عاشقم بهار را / رویش ستاره در کویر را / رهنورد دشت‌های عاشقی / پُر ز باده سپیده باد جام تو / ای که چون غزل تشنه /

تاریخ ادبیات و سبک شناسی (۴ نمره)

۱- الف) سنایی (۰/۲۵) ب) واقع گرا (۰/۲۵) پ) دری (۰/۲۵)

۲- الف) موزون (۰/۲۵) ب) سبک شخصی (۰/۲۵)

۳- سبک دوره سلجوقی (۰/۲۵) زیرا ویژگی های سبک عراقی نیز در آن به چشم می خورد (۰/۵)

۴- الف) از ویژگی های ادبی سبک خراسانی (۰/۲۵) ب) از ویژگی های فکری شعر سبک عراقی (۰/۲۵) پ) از ویژگی های نثر سبک عراقی (۰/۲۵)

۵- الف) تعلیمی (۰/۲۵) ب) حماسی (۰/۲۵)

۶- الف) دوره غزنوی و سلجوقی (۰/۲۵) افزایش کاربرد لغات عربی نسبت به دوره قبل - حذف فعل گاوان بدانجا بداشته [بودند] - استفاده از نشانه جمع ((ن)) به جای ((ها)) گاوان - به کارگیری ((ب)) زینت در اول فعل: بداشته (دو مورد؛ هر مورد (۰/۲۵))

موسیقی شعر (۶ نمره)

۷- الف) شادی و عشق گرایی (۰/۵) ب) اندوه و ماتم (۰/۵)

-۸

بدون حذف همزه (۰/۵)				با حذف همزه (۰/۵)			
ز	گی	آن	دل	ز	گی	آن	د
U	-	-	-	U	-	-	U

۹- گزینه ب (۰/۲۵)

۱۰- ردیف: ساده بود (۰/۲۵) واژه های قافیه: اتاقی - اجاقی (۰/۵) حروف اصلی قافیه: ا ق (۰/۲۵) حرف الحاقی: (۰/۲۵) قاعده ۲ (۰/۲۵)

۱۱- الف) نادرست (۰/۲۵) (مصراع است) ب) نادرست (۰/۲۵) (شاعر برای انتقال عاطفه خود به دیگران از زبان کمک می گیرد) پ) درست (۰/۲۵)

۱۲- خط عروضی: دل زند می شود ب ءمید وفای یار جان رقص می کند ب سماع کمال دوست (۰/۵)

دل	زین	د	می	ش	ود	ب	ء	می	د	و	فا	ی	یار
-	-	U	-	U	-	U	U	-	U	U	-	U	-
جان	رق	ص	می	ک	ند	ب	س	ما	ع	ک	ما	ل	دوست

تقطیع هجایی: (۰/۵) گذاشتن علامت ها: (۰/۵)

زیبایی شناسی (۶ نمره)

۱۳- ترصیع (۰/۲۵) زیرا تمام واژه هایی که مقابل هم قرار می گیرند، دارای سجع متوازی هستند (۰/۵)

۱۴- الف) جناس بیت اول: کس، بس (۰/۵) نوع: جناس ناهمسان اختلافی (۰/۲۵)

جناس بیت دوم: پرده (از اصطلاحات موسیقی) - پرده (حجاب) (۰/۵) نوع: جناس همسان (تام) (۰/۲۵)

ب) بیت دوم (جناس همسان) (۰/۵)

۱۵- واژه های سجع: گرفتار، گفتار (۰/۵) نوع: سجع مطرف (۰/۲۵) ۱۶- قال، جاهل (۰/۵)

۱۷- الف) جناس ناهمسان افزایشی (۰/۲۵) ب) سجع (۰/۲۵) پ) واج آرمان (۰/۲۵) ت) موازنه (۰/۲۵)

۱۸- واژه آرایه تدام، دانه یک مورد: (۰/۲۵) واج آرایه صامت ((د، م)) و مصوت ((ا)) یک مورد، (۰/۲۵)

۱۹- طیبیا، حبیب (۰/۵)

نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)

۲۰- الف) در این شعر، که شعر نو است، شاعر خود را در بند قافیه نمی داند، هر جا لازم ببیند واژه های قافیه را می آورد. در این شعر در مصراع های ۴، ۷ و ۸ واژه های ((جام، کلام و کام)) هم قافیه اند. طول مصراع ها نیز کوتاه و بلند هستند و همین امر، موجب می شود وزن کمتر احساس شود. (دو مورد: (۰/۵))

ب) در این شعر، جایگاه قافیه مشخص است و شاعر در پایان مصراع اول، دوم و چهارم قافیه را آورده است. واژه های ((تمنا، پیدا و هویدا)) در پایان مصراع ها و همچنین برابری طول مصراعها بر موسیقی شعر افزوده اند. (دو مورد، (۰/۵))

۲۱- الف) نثر موزون (۰/۲۵)، به کارگیری سجع، جمله های کوتاه (یک مورد (۰/۲۵)) ب) لحن عاطفی (۰/۲۵)
پ) سجع متوازن: پردرد_ پرزجر (۰/۵) سجع مطرف: چراغ، داغ (۰/۵)

۲۲- الف) غنایی (۰/۲۵) ب) استفاده از واژگان کهن: خستی / فراوانی ترکیبات نو: شکرستان، غمخواره / استفاده بیشتر از واژگان عربی (به نسبت دوره های قبل): معشوقه - کفر - ملک (یک مورد (۰/۲۵)) پ) خستی، بستی - باز، باد (یک مورد (۰/۵)) ت) این شعر دارای محتوای عرفانی است / دوری از عشق زمینی (یک مورد (۰/۲۵))